

4.6 Barne- og ungdomsvern (VO nr. 50)

4.6.1 Innledning

Virksomhetsområdet omfatter barneverntjenestens administrasjon, barneverntiltak i familien, barneverntiltak utenfor familien, botiltak for enslige mindreårige flyktninger og ungdomskontakt.

Hovedmål:

Sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid, samt bidra til at barn og unge får trygge oppvekstkår.

4.6.2 Oversiktstabeller

Tabell 4.6.2.1 Personalressurser (årsverk)

	31.12.2016	Budsjett 2017	Forslag 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021
Årsverk samlet	57,45	57,95	60,75	60,75	60,75	60,75

Enheten styrkes med 1 årsverk akutt- og mottaksmedarbeider, 1 årsverk ambulerende miljøterapeut, 0,5 årsverk familiekonsulent og 0,3 årsverk barnevernkonsulent i tråd med intensjonene i barnevernsreformen.

Tabell 4.6.2.2 Drifts- og investeringsbudsjett (kr 1.000)

	Regnskap 2016	Budsjett 2017	Forslag 2018	Forslag 2019	Forslag 2020	Forslag 2021
Driftsutgifter	97 092	84 101	87 357	87 357	87 357	87 357
Driftsinntekter	28 355	18 116	16 201	16 201	16 201	16 201
Netto driftsutgifter	68 737	65 985	71 156	71 156	71 156	71 156
Investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0
Investeringsinntekt	0	0	0	0	0	0
Netto investeringsutgifter	0	0	0	0	0	0

4.6.3 Behovsvurderinger

I prop. 73 L (2016–2017) «*Endringer i barnevernloven (barnevernsreform)*» foreslås det å gi kommunene økt ansvar for barnevernet. Målet er et bedre tilpasset tjenestetilbud for utsatte barn og familier og økt vekt på forebygging, tidlig innsats og tverrfaglig samarbeid. Enheten styrkes med 1,3 mill. kroner, som samsvarer med føringene på veksten i frie inntekter slik det fremgår av statsbudsjettet.

Det nye forsvarlighetskravet i barnevernloven, samt overføring av ansvar fra stat til kommune, krever økt kompetanse og mer ressurser ved håndtering av meldinger og akuttsaker. Kvalitetssikring av meldingsmottak vil gi større treffsikkerhet i undersøkelser, tid til tverrfaglig samarbeid i arbeidet med meldinger og bedre tilpassede tiltak, i tråd med intensjonene i barnevernsreformen. Det opprettes 1 årsverk akutt- og mottaksmedarbeider, en 70 % stilling som barnevernkonsulent økes med 30 % og det opprettes 0,5 årsverk familiekonsulent for hjelpetiltaksarbeid i familier.

Enheten styrkes videre med 1,072 mill. kroner som kompensasjon for satsøkning for besøkhjem, fosterhjem og institusjon, samt ettervern. Refusjonsordningen for fosterhjem faller bort fra 2020 og utgiftene økes for institusjonsbaserte tiltak. Ringsaker har høye utgifter til barn i tiltak utenfor hjemmet, bl.a. fordi en bruker en lokal barneverninstitusjon for ungdom, i stedet for fosterhjem i andre kommuner. Det vil bli satt inn tiltak som har som formål å redusere bruk av institusjon.

Barneverntjenesten

Tabell 4.6.3.1 Barneverntjenesten i Ringsaker, antall barn med melding og undersøkelse i året

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	pr 31.8.2017
Antall barn med melding	283	342	377	409	339	387	321	247
Antall meldinger hele landet				52 553	52 996	54 396	58 254	

Kilde: IKT-verktøyet Familia (Ringsaker), SSB/KOSTRA (Landet)

Etter mange år med stigende meldingstall er antallet nå stabilisert. Nasjonalt har antall meldinger økt sterkt de siste årene.

Regjeringen foreslår at barnevernloven skal bli en rettighetslov, noe som sannsynligvis vil føre til økt bruk av hjelpetiltak. Intensjonen er at flere barn skal få tidligere hjelp, og det forutsetter et kompetent mottaksapparat og ei godt utviklet tiltaksvirfte.

Av tabell 4.6.3.2 framgår det at undersøkelsesfristene overholdes med få avvik. Andelen henleggelse kan oppfattes som høy, men er lavere enn ellers i Hedmark. Iverksetting av tiltak handler om mobilisering av foreldrenes motivasjon og kapasiteten i tiltaksteamet. Lovbestemt forsvarlighetskrav og økt kompetanse fører til mer bruk av tids- og arbeidskrevende hjelpetiltaksmetoder.

Tabell 4.6.3.2 Overholdelse av undersøkelsesfrister og andel henleggelse av undersøkelser

	Antall avsluttede meldinger og undersøkelser		Fristoverskridelse %		Henleggelse %	
	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark	Ringsaker	Hedmark
2014, hele året	349	2 108	3,0	8,5	49,0	62,0
2015, hele året	379	2 145	2,5	8,5	59,0	62,5
2016, hele året	324	2 216	2,0	9,0	62,0	66,0
2017, 1. kvartal	90	587	4,0	5,0	71,0	69,5
2017, 2. kvartal	90	608	2,0	4,0	54,0	60,5

Kilde: Fylkesmannens kvartalskontroll

Tabell 4.6.3.3 viser antall barn med tiltak pr. 31.12 hvert år, samt pr. 30.6.2017. Antall barn med hjelpetiltak i hjemmet øker, og er i samsvar med barnevernplanens mål om å utvikle ei bredere tiltaksvirfte for å sikre forsvarlig hjelp til barn og familier som har behov for barneverntiltak i hjemmet.

Tabell 4.6.3.3 Barn med tiltak fra barneverntjenesten pr. 31.12. hvert år, samt 30.6.2017

Antall barn med tiltak pr. 31.12	2012	2013	2014	2015	2016	30.6.2017
Barn plassert i fosterhjem/institusjon	76	87	92	101	109	105
Foreldre- og barn-plasseringer	3	2	1	0	0	0
Barn med hjelpetiltak i hjemmet	158	131	174	160	136	151
Sum antall barn med tiltak	234	219	267	261	245	256
- Herav unge over 18 år	22	19	17	20	26	28

Kilde: IKT-verktøyet Familia

Tabell 4.6.3.4 viser ressursbruk, antall barn i tiltak og produktivitet i form av antall saker pr. stilling, sammenlignet med landsgjennomsnittet og nabokommuner.

Tabell 4.6.3.4 Ressursutnyttelse, dekningsgrad og produktivitet 2016

	Ringsaker	Landet	Gr. 13	Hamar	Stange	Gjøvik
Netto driftsutgifter pr. innbygger 0 - 17 år	9 076	8 925	8 218	9 179	8 792	9 520
Netto driftsutgifter pr. barn utenfor hjemmet	345 802	298 469	-	298 231	283 042	204 691
Barn 0-17 år m/ barnevernundersøkelse, %	4,9	4,7	-	4,3	3,9	6,0
Barn/unge m/barneverntiltak 0-17 år, %	5,1	4,9	-	4,8	4,5	5,3
Barn 0-17 år med tiltak utenfor hjemmet, %	1,7	1,7	-	2,0	1,7	2,5
Fagstillinger per 1000 barn 0-17 år	4,3	4,7	4,4	4,5	3,6	4,1
Barn m/undersøkelse eller tiltak pr. årsverk	23,0	19,9	-	16,3	19,0	22,4

Kilde: SSB/KOSTRA

Ringsaker ligger over landsgjennomsnittet både i netto driftsutgifter til barnevern og netto driftsutgifter pr. barn utenfor hjemmet. Ringsakers høye utgifter til barn som bor utenfor hjemmet skyldes bosettingsmodellen som er valgt for enslige mindreårige flyktninger og at flere barn bor i barneverninstitusjon, som er dyrere enn fosterhjem. Ringsaker har flere barnevernundersøkelser enn i nabokommunene og flere barn har barnevernstiltak. Barn med tiltak utenfor hjemmet ligger på landsgjennomsnitt. Hver barnevernskonsulent har flere barn å følge opp enn landsgjennomsnittet.

Barnevernvakt

Alle kommuner skal ha en akuttberedskap for barneverntjenester. Ringsaker samarbeider med sju andre kommuner om å kjøpe barnevernvakt tjenester. Det er ikke barnevernvakt fra midnatt natt til hverdag og ikke på dagtid i helgene. Bufdir har slått fast at beredskapsplikten gjelder hele døgnet, alle dager. En utvidelse til helkontinuerlig drift vil innebære en utgiftsøkning pr. innbygger til kr 46,50, det vil si en fordobling av nåværende utgift. I ettertid har imidlertid Barne- og likestillingsdepartementet sendt ut en lovavveining om bruk av private aktører i barnevernet, som forstås slik at den myndighetsutøvelse som en barnevernvakt vil utføre, ikke kan overlates til en privat aktør. De samarbeidende kommunene må snarlig avklare hvordan dette skal håndteres. Det er ikke innarbeidet noen utgiftsøkning i budsjettforslaget, og en vil måtte komme tilbake til konsekvensene av dette i budsjettet for 2019, eventuelt i en tertialrapport i 2018 etter at vedtak er fattet i denne saken.

Bosettingstiltak for enslige mindreårige asylsøkere og flyktninger (BEMA)

Ringsaker har to botiltak for enslige mindreårige, og det er gjort vedtak om bosetting av inntil ti ungdommer til enhver tid. Kommunen har valgt en bosettingsmodell som sikrer ungdommene tett og god voksenoppfølging, noe som resulterer i at ungdommene i botiltaket klarer seg svært godt i skole og arbeidsliv. Fra 1.1.2017 ble refusjonsordningen endret til et fast tilskudd pr. barn som bosettes i kommunen. Dette medfører en reduksjon i refusjonen fra IMDi, og enheten styrkes med 2,4 mill. kroner som kompensasjon for inntektsbortfallet.

Familiens hus

Familiens hus er en tverrfaglig arena for tidlig innsats og utvikling av foreldrestøttende tiltak. Det tverrfaglige samarbeidet gjennom Familiens hus bidrar til utvikling av ei bredere tiltaksvifte i tråd med barnevernplanens intensjoner. Barneverntjenesten deltar i samarbeidet i Familiens hus, og bidrar innenfor forskjellige evidensbaserte metoder med formål å styrke foreldrekompetanse. Koordinator for kommunens satsing på «Tidlig innsats barn i risiko» er ansatt i enheten.

Ungdomskontakten (UK)

Ungdomskontakten er et lavterskeltilbud for ungdom i alderen 13-23 år med fokus på forebyggende psykososialt arbeid. UK tilbyr individuell oppfølging, gruppetiltak og familieveiledning i tillegg til åpne aktiviteter, som kan benyttes av alle. Aktuell problematikk kan være lettere angst og depresjon, belastninger i hjemmet og relasjonsproblemer til jevnaldrende. Antallet individuelle henvisninger er økende. Antallet brukere av åpne arenaer som «Trefftid» har gått ned, og tiltaket er derfor avvirket.

Det arbeides med tidlig tverrfaglig innsats mot rus blant ungdom generelt, og med individuelle tiltak overfor enkeltungdommer. Tiltaket kalles «Tidlig intervensjon unge og rus» (TIUR). I perioden januar – august 2017 har 35 ungdommer fått individuell oppfølging gjennom TIUR.

Tabell 4.6.3.5 Aktivitet Ungdomskontakten 2011 – 2016, samt januar - august 2017

Type tiltak	2011	2012	2013	2014	2015	2016	jan.-aug. 2017
Antall ungdom med individuell oppfølging	68	102	121	140	141	163	105
Antall ungdom i lukkede gruppetiltak *)	63	70	77	42	61	51	52
«TIUR»-oppfølging	-	28	49	46	51	59	35
«Los-prosjekt», oppfølging skolefravær	-	-	-	4	18	21	17

*) Jentegrupper, SMART, fritidsgrupper for ungdom i ungdomsskolealder, aktivitetsgruppe, hobbygruppe og Torsdagsgruppe («TIUR»-tiltak) og skilsmissegruppe drevet sammen med helsesøster

4.6.4 Resultatmål – styringskort

Fokusområder og indikatorer	Målemetode/kilde	Mål
Brukere		
Tjenester tilpasset brukernes behov		
Tilfredshet med tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Kvaliteten på tjenestene	Brukerundersøkelse	5,0
Dialog med brukerne		
Tilfredshet med samarbeid og medvirkning	Brukerundersøkelse	5,0
Tilfredshet med informasjon	Brukerundersøkelse	5,0
Medarbeidere		
Engasjement og kompetanse		
Brukernes tilfredshet med ansattes engasjement og kompetanse	Brukerundersøkelse	5,0
Ansattes tilfredshet med engasjement og kompetanse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Læring og fornyelse		
Ansattes tilfredshet med læring og fornyelse	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Medarbeiderskap	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Organisasjon		
Arbeidsmiljø		
Ansattes tilfredshet med arbeidsmiljø	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ansattes stolthet over egen arbeidsplass	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Sykefravær	Visma HRM (Ansatt)	8,7 %
Ledelse		
Ansattes tilfredshet med ledelsen	Medarbeiderundersøkelse	5,0
Ledelse (et samlet resultat av andre ind.)		5,0
Økonomi		
Økonomistyring		
Avvik i % hittil i år, regnskap ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +
Avvik i %, årsprognose ift. budsjett	Regnskap/budsjett	0 % +

4.6.5 Standardendringer og nye driftstiltak

Reduksjon driftsutgifter

Det er innarbeidet et generelt prosentvis kutt i driftsrammen med til sammen kr 330.000. Innsparingen tas ved reduksjon av budsjettpost konsulenttenester med kr 84.000 samt reduksjon av budsjettpost for kjøp av institusjonstjenester med kr 246.000. Med høyere kompetanse i undersøkelsesarbeidet forventes det mindre bruk av ekstern sakkyndig, og det settes inn tiltak med det formål å redusere bruk av institusjon i 2018.

Opprettelse av 1 årsverk akutt- og mottaksmedarbeider

Det opprettes 1 årsverk akutt- og mottaksstilling for å kvalitetssikre mottak av meldinger og akuttarbeid. Barnevernets ramme styrkes med kr 722.000 som følge av det.

Opprettelse av 0,3 årsverk barnevernkonsulent

Barnevernets ramme styrkes med kr 216.000 for å finansiere økning av en 70 %-stilling som barnevernkonsulent til 100 %. Økningen vil bidra til kvalitetssikring av arbeidet i barneverntjenestens tiltaksteam.

Opprettelse av 0,5 årsverk familiekonsulent

Barnevernets ramme styrkes med kr 362.000 for å finansiere 0,5 årsverk familiekonsulentstilling til barneverntjenestens tiltaksteam.

Opprettelse av 1 årsverk ambulerende miljøterapeut

En vil forsøke å redusere antallet ungdommer i institusjonstiltak både fordi institusjonsplassene er kostbare, men også fordi det er varslet at kommunene i framtida skal betale en større andel av utgiftene til tiltak utenfor hjemmet. For å oppnå dette opprettes 1 årsverk som miljøterapeut som skal arbeide med akuttsaker og oppfølging av ungdom i lokale hybeltiltak, som alternativ til plassering i lokal institusjon. Lønnsutgifter på kr 753.000 omdisponeres fra tjeneste *Barnevern, opphold i institusjon*.

Omdisponering av midler fra institusjon til fosterhjem

Det legges opp til mindre bruk av institusjon og mer bruk av fosterhjem da bruk av institusjon medfører høyere utgifter. Det omdisponeres 2,002 mill. kroner fra tjeneste *Barnevern, opphold i institusjon* til tjeneste *Fosterhjem*.